

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za teška
kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena na
teritoriji bivše Jugoslavije od 1991.
godine

Predmet br.: IT-05-88/2-T
Datum: 6. mart 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II

U sastavu: sudija Christoph Flügge, predsjedavajući
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua
sudija Prisca Matimba Nyambe

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 6. marta 2012. godine

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE JEDNOG
DOKUMENTA BEZ POSREDSTVA SVJEDOKA, SLIJEDOM ISKAZA
RAMIZA DUMANJIĆA**

Tužilaštvo
g. Peter McCloskey

Optuženi
Zdravko Tolimir

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svjedoka, slijedom iskaza Ramiza Dumanjića, s Dodatkom, podnesenom na javnoj osnovi 22. decembra 2011. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi svoju odluku po istom.

I. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

A. Zahtjev

1. Tužilaštvo u Zahtjevu traži da se na njegov Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter doda jedan dokument koji obuhvata izvode iz monografije naslovljene *Imami šehidi* autora Muhameda Omerdića (dalje u tekstu: Predloženi dokazni predmet).¹ Tužilaštvo nadalje traži prihvatanje Predloženog dokaznog predmeta bez posredstva svjedoka, na osnovu pravila 73 i 89(C) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).²

2. Tužilaštvo tvrdi da je knjigu koja sadrži izvode koji čine Predloženi dokazni predmet otkrilo 29. septembra 2011. godine, prilikom svjedočenja svjedoka tužilaštva Ramiza Dumanjića (dalje u tekstu: g. Dumanjić) putem video-konferencijske veze, tokom kojeg je on po prvi put iznio informacije u vezi s lišavanjem života dvaju bosanskih imama, Safeta Karamana iz Višegrada i Hasiba Ramića iz Semizovca, od strane snaga bosanskih Srba 1992. godine.³ Tužilaštvo tvrdi da prije svjedočenja g. Dumanjića nije bilo u posjedu te monografije, niti je znalo za nju, kao i da, u svakom slučaju, "zbog okolnosti u kojima je svjedočio g. Dumanjić, kao i njegovog stanja", korištenje te publikacije tokom njegovog svjedočenja nije bilo praktično izvedivo.⁴ Tužilaštvo tvrdi da je 14. decembra 2011. godine optuženom u cijelosti objelodanilo tu monografiju.⁵

3. Tužilaštvo tvrdi da monografija iz koje je uzet Predloženi dokazni predmet sadrži pojedinosti o ubistvima brojnih imama, bosanskih Muslimana, zarobljenih tokom rata, uključujući i ubistvo dvojice imama o kojem je u svom svjedočenju govorio g. Dumanjić, kao i da potvrđuje fizičko zlostavljanje i ubistvo žepčanskog imama Mehmeda Hajrića 1995. godine.⁶ Tužilaštvo tvrdi da Predloženi dokazni predmet pokazuje zloglasnu praksu ubijanja muslimanskih sveštenih lica od strane srpskih snaga tokom sukoba, kao i to da ubistvo dvojice imama koje se u njemu podrobno

¹ Zahtjev, par. 1.

² Ibid.

³ Ibid., par. 10.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid., par. 11.

⁶ Ibid., par. 1.

opisuje predstavlja dokaz o obrascu ponašanja i pokazuje razlog iz kojeg je g. Dumanjić smatrao da bi mu život bio u opasnosti da su snage bosanskih Srba koje su u julu 1995. godine zauzele Žepu saznale njegov identitet i činjenicu da je imam.⁷ Tužilaštvo iznosi argument da su ubistva dvojice imama, kao takva, neposredno relevantna za dokazivanje predvidljivosti ubistva žepčanskog imama Mehmeda Hajrića i prisilnog premještanja stanovnika Žepe, te da su, stoga, relevantna za paragrafe 23.1 i 51-57 Optužnice.⁸ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da su informacije sadržane u Predloženom dokaznom predmetu i kumulativne i potkrepljujuće u odnosu na svjedočenje g. Dumanjića.⁹

4. Kako navodi tužilaštvo, Predloženi dokazni predmet je *prima facie* relevantan i ima dovoljnu dokaznu vrijednost da bi bio dodat na Spisak dokaznih predmeta tužilaštva na osnovu pravila 65ter, a pored toga, sadrži dovoljne pokazatelje pouzdanosti i autentičnosti da bi se mogao prihvatiti bez posredstva svjedoka.¹⁰ Tužilaštvo tvrdi da svi eventualni prigovori koje bi optuženi mogao da ima u pogledu pouzdanosti Predloženog dokaznog predmeta predstavljaju pitanje težine koju mu treba pridati, a ne njegove prihvatljivosti.¹¹ Na kraju, tužilaštvo tvrdi da se prihvatanjem Predloženog dokaznog predmeta bez posredstva svjedoka optuženom ne bi nanijela šteta, navodeći u prilog tome argument da se mora priznati da bi optuženi prije početka izvođenja dokaza odbrane imao dovoljno vremena da se pripremi i pozabavi svim pitanjima koja proističu iz prihvatanja Predloženog dokaznog predmeta.¹² Pored toga, tvrdi tužilaštvo, Predloženi dokazni predmet izlaže činjenice koje su kumulativne u odnosu na svjedočenje g. Dumanjića, koga je optuženi već imao priliku unakrsno ispitati.¹³

B. Odgovor

5. U odgovoru koji je podnio 2. februara 2012. godine (dalje u tekstu: Odgovor),¹⁴ optuženi tvrdi da je monografija iz koje je uzet Predloženi dokazni predmet objelodanjena u vrlo poodmakloj fazi postupka, to jest u decembru 2011. godine, i to nakon što je okončano izvođenje dokaza tužilaštva.¹⁵ Optuženi tvrdi da pitanja koja su pokrenuta u Zahtjevu ne bi trebalo tretirati nikako drukčije nego kao pokušaj tužilaštva da iznese argumente poslije završetka svog dokaznog

⁷ *Ibid.*, par. 12.

⁸ *Ibid.*, par. 12-13.

⁹ *Ibid.*, par. 2, 12-13.

¹⁰ *Ibid.*, par. 12, 14-15.

¹¹ *Ibid.*, par. 16.

¹² *Ibid.*, par. 17.

¹³ *Ibid.*, par. 17. Vijeće ima u vidu da je Zahtjev tužilaštva zaveden 21. decembra 2011. godine, ali da je verzija Odgovora na engleskom podnesena Vijeću tek 2. februara 2011. godine, nakon početka izvođenja dokaza odbrane.

¹⁴ Odgovor na Zahtjev tužilaštva za prihvatanje jednog dokumenta bez posredstva svjedoka, na b/h/s-u podnesen 30. januara 2012. godine, a na engleskom zaveden 2. februara 2012. godine. Sekretarijat je obavijestio Vijeće da je optuženi dobio verziju Zahtjeva na b/h/s-u tek 16. januara 2012. godine.

¹⁵ Odgovor, par. 4-5.

postupka, budući da teme o kojima se raspravlja u Zahtjevu ne proističu iz Optužnice niti se o njima raspravljalo tokom suđenja.¹⁶

6. Optuženi zastupa stav da, s obzirom na to da mu je monografija objelodanjena u kasnoj fazi postupka, kao i na to da je Zahtjev kasno podnesen, on nije u mogućnosti da ispita i ospori navode sadržane u monografiji.¹⁷ Optuženi, nadalje, tvrdi da bi ga prihvatanje dijela monografije u dokaze u ovoj fazi postupka primoralo da zatraži dodatno vrijeme u svrhu istraživanja i izvođenja dokaza kojima bi pobio navode iznesene u Predloženom dokaznom predmetu.¹⁸ Stav je optuženog da bi odobravanje Zahtjeva dovelo do odgađanja postupka i osujetilo njegovo pravo na pravično i ekspeditivno suđenje, te da, shodno tome, ne bi bilo u interesu pravde.¹⁹

7. Optuženi, pored toga, odbacuje tvrdnju tužilaštva da je Predloženi dokazni predmet relevantan za paragrafe 23.1 i 51-57 Optužnice.²⁰ Konkretno, u vezi s tvrdnjom tužilaštva da su ubistva imama Safeta Karamana i Hasiba Ramića relevantna za Optužnicu utoliko što predstavljaju razlog iz kojeg je g. Dumanjić smatrao da bi mu život bio u opasnosti, optuženi tvrdi da je g. Dumanjić tokom svog svjedočenja iznio dovoljno informacija na osnovu kojih Vijeće može da donese odluku o tome prihvata li tu tvrdnju.²¹ Pored toga, optuženi takode osporava tvrdnju tužilaštva da je Predloženi dokazni predmet kumulativan i potkrepljujući u odnosu na iskaz g. Dumanjića.²²

8. Na kraju, optuženi osporava pouzdanost cjelokupnog sadržaja monografije iz koje je uzet Predloženi dokazni predmet.²³ On, konkretno, tvrdi da su navodi u vezi s navodnim ubistvima imama Safeta Karamana, Hasiba Ramića, kao i Mehmeda Hajrića, nepouzdana i nedovoljno potkrijepljeni zbog toga što nisu navedeni nikakvi izvori u vezi s okolnostima smrti tih osoba.²⁴

II. MJERODAVNO PRAVO

A. Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter

9. Shodno pravilu 65ter(E)(iii), tužilaštvo je dužno da podnese spisak dokaznih predmeta koje namjerava da ponudi u svom dokaznom postupku i da najmanje šest sedmica prije pretpretresne konferencije odbrani dostavi kopije tih dokaznih predmeta. Međutim, tužilaštvo nije striktno vezano

¹⁶ *Ibid.*, par. 6.

¹⁷ *Ibid.*, par. 7.

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ *Ibid.*, par. 8, 26-28.

²⁰ *Ibid.*, par. 9-12.

²¹ *Ibid.*, par. 12.

²² *Ibid.*, par. 15.

²³ *Ibid.*, par. 17-19, 24-25.

²⁴ *Ibid.*, par. 20-23.

tim prvobitnim podneskom.²⁵ Svrha spiska dokaznih predmeta je da se prije svega obezbijedi da odbrana bude upoznata s dokumentima koje tužilaštvo namjerava koristiti tokom suđenja, što će joj omogućiti da u skladu s tim pripremi svoju tezu.²⁶

10. Shodno praksi Međunarodnog suda, pretresno vijeće, u okviru primjene svojih diskrecionih ovlasti za vođenje pretresnog postupka, može strani u postupku odobriti zahtjev za izmjenu njenog spiska dokaznih predmeta ukoliko se uvjeri da je takav postupak u interesu pravde.²⁷ Prilikom takve primjene svojih diskrecionih ovlasti, vijeće mora svaku eventualnu izmjenu tog spiska pažljivo dovesti u ravnotežu s pravom optuženog na pravično i ekspeditivno suđenje i na odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremanje odbrane koje je ugrađeno u članove 20(1) i 21(4)(b) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut).²⁸ Faktori koje vijeće mora uzeti u obzir prilikom ove procjene su: da li je materijal čije prihvatanje traži tužilaštvo *prima facie* relevantan i da li je vjerovatno da će imati dokaznu vrijednost u odnosu na optužbe u Optužnici, te da li je tužilaštvo pokazalo valjan razlog za izmjenu tog spiska, imajući u vidu složenost predmeta, istrage koje su u toku i prevođenje dokumenata i drugih materijala.²⁹ S tim u vezi, vijeće se mora uvjeriti da je pokazan valjan razlog za izmjenu prvobitnog spiska i da je novi materijal koji se nudi *prima facie* relevantan, da je vjerovatno da će imati dokaznu vrijednost u odnosu na optužbe u Optužnici, te da je u dovoljnoj mjeri bitan da bi se opravdalo njegovo dodavanje u kasnijoj fazi postupka.³⁰

11. Vijeće podsjeća da između odobravanja strani u postupku da doda materijale na svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter i prihvatanja tih materijala u dokaze postoji značajna

²⁵ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka o prihvatljivosti razgovora s Borovčaninom i izmjenama i dopunama spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, 25. oktobar 2007. godine, par. 18; *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-PT, Odluka po zahtjevu tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 14. februar 2008. godine, par. 16.

²⁶ Odluka po zahtjevima tužilaštva u vezi sa spiskovima svjedoka i dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, pravilom 92ter i zaštitnim mjerama (dalje u tekstu: Odluka iz 2010. godine u predmetu *Tolimir*), zavedena na povjerljivoj osnovi 30. marta 2010. godine, par. 7, gdje se poziva na *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-T, Odluka po šestom i sedmom zahtjevu tužilaštva za odobrenje da doda dokazne predmete na svoj Prvi izmijenjeni spisak dokaznih predmeta, zavedena na povjerljivoj osnovi 14. novembra 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Boškoski*), par. 12; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za odobrenje da izmeni svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, zavedena na povjerljivoj osnovi 8. maja 2008. godine, par. 5.

²⁷ Odluka iz 2010. godine u predmetu *Tolimir*, par. 7, gdje se poziva na *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR73.1, Odluka po žalbama na odluku o prihvatanju materijala u vezi s Borovčaninovim ispitivanjem, 14. decembar 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Popović*), par. 37.

²⁸ Odluka iz 2010. godine u predmetu *Tolimir*, par. 7, gdje se poziva na Odluku po žalbi u predmetu *Popović*, par. 37. V. također *Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za izmenu spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, povjerljivo, 4. mart 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Šešelj*), par. 20; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Odluka po jedanaestom, dvanaestom i trinaestom zahtjevu tužilaštva za odobrenje da izmeni svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, 10. februar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović*), par. 26.

²⁹ Odluka iz 2010. godine u predmetu *Tolimir*, par. 7, gdje se poziva na Odluku po žalbi u predmetu *Popović*, par. 37; *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-PT, Odluka po zahtjevu tužilaštva za odobrenje da podnese peti dopunski spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter s Dodatkom A, povjerljivo, 29. avgust 2008. godine, par. 10.

³⁰ V. Odluka po žalbi u predmetu *Popović*, par. 37; Odluka u predmetu *Šešelj*, par. 20; Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović*, par. 26.

razlika u primjeni prava.³¹ Premda nije neophodno da vijeće izvrši potpunu procjenu relevantnosti i pouzdanosti materijala čije se dodavanje na spisak dokaznih predmeta traži, ono neće odobriti da se na spisak dokaznih predmeta doda materijal koji je "očito irelevantan".³²

B. Prihvatanje bez posredstva svjedoka

12. Relevantni dio pravila 89 predviđa sljedeće:

- (C) Vijeće može prihvatiti bilo koji relevantan dokaz za koji smatra da ima dokaznu vrijednost.
- (D) Vijeće može izuzeti dokaz ako potreba da se osigura pravično sudenje znatno preteže nad njihovom dokaznom vrijednošću.

13. Prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka je ustaljeno u dosadašnjoj praksi Međunarodnog suda.³³ Dokazi se mogu prihvatiti bez posredstva svjedoka ukoliko se smatra da ispunjavaju uslove izložene u pravilu 89. Pored toga, da bi dokazi bili prihvaćeni bez posredstva svjedoka, "strana podnosilac mora da bude u stanju da pokaže, jasno i konkretno, gde i kako se svaki dokument uklapa u njenu argumentaciju".³⁴ Ako su ti uslovi ispunjeni, vijeće primjenom svojih diskrecionih ovlasti donosi odluku o tome da li će te dokaze uvrstiti u spis na osnovu pravila 89.

III. DISKUSIJA

14. Na početku, Vijeće podsjeća da odobrenje izmjene spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter predstavlja diskrecionu odluku i da Vijeće prilikom donošenja odluke o tome da li je takvo odobrenje u interesu pravde može uzeti u obzir razne faktore.

15. Predloženi dokazni predmet sastoji se od sljedećih izvoda iz monografije: (1) naslovne strane, (2) riječi izdavača, (3) uvoda od pet stranica i (4) dijelova teksta koji se odnose na Mehmeda

³¹ *Tužilac protiv Rasima Delića*, predmet br. IT-04-83-T, Odluka po hitnom zahtjevu tužilaštva da mu se odobri da izmijeni svoj spisak dokaznih predmeta, zavedena 17. oktobra 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Delić*), str. 4; v. takođe Odluka u predmetu *Boškosi*, par. 12.

³² Odluka u predmetu *Delić*, str. 4; v. takođe Odluka u predmetu *Boškosi*, par. 5; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za odobrenje da izmeni svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, povjerljivo, 8. maj 2008. godine, par. 7.

³³ V., na primjer, Odluka po zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis 28 presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka, zavedena 20. januara 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi s prihvatanjem dokaza bez posredstva svjedoka u predmetu *Tolimir*); *Tužilac protiv Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T, Odluka po prvom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, 13. april 2010. godine; *Tužilac protiv Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prekoračenje propisanog broja reči i po Drugom zahtjevu za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, 7. decembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Đorđević*); *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, zahtjevu za izmjenu zahtjeva za prihvatanje bez posredstva svjedoka i po usmenom zahtjevu za prihvatanje dodatnog dokaznog predmeta, 14. mart 2008. godine; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokumentarnih dokaza, 10. oktobar 2006. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milutinović*).

³⁴ V. Odluka u vezi s prihvatanjem dokaza bez posredstva svjedoka u predmetu *Tolimir*, par. 10, gdje se poziva na Odluku u predmetu *Đorđević*, par. 4; Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 18.

Hajrića i dvojicu imama koje pominje g. Dumanjić, Safeta Karamana, odnosno Hasiba Ramića.³⁵ Nakon što je Predloženi dokazni predmet pregledalo u kontekstu Optužnice, Vijeće se uvjerilo da on nije "očito irelevantan" i da je dosegnut prag *prima facie* da bi se Predloženi dokazni predmet mogao dodati na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.

16. Međutim, u svom razmatranju pitanja da li da odobri traženo dodavanje na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter u ovoj fazi postupka,³⁶ Vijeće uzima u obzir i to da li je tužilaštvo postupalo s dužnom revnošću i tako pokazalo valjan razlog za to što traži dodavanje materijala, kao i to da li se i u kojoj mjeri tim dodavanjem nanosi šteta optuženom. U tom kontekstu, Vijeće mora uzeti u obzir, kao faktor, fazu postupka u kojoj je materijal prvi put dostavljen optuženom i u kojoj je zatraženo njegovo dodavanje na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.

17. Po mišljenju Vijeća, tužilaštvo je moglo i trebalo optuženom objelodaniti monografiju odmah nakon što je saznalo za njeno postojanje tokom svjedočenja g. Dumanjića 29. septembra 2011. godine, a i svoj zahtjev za dodavanje Predloženog dokaznog predmeta na svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter trebalo je tada da podnese. Umjesto da je postupilo tako, tužilaštvo je to učinilo tek nakon skoro tri mjeseca i u svom Zahtjevu nije predočilo Vijeću nikakav uvjerljiv razlog za to.³⁷ Pored toga, upućujući na to da je g. Dumanjić svjedočio putem video-konferencijske veze i da je slabog zdravstvenog stanja, tužilaštvo tvrdi da, u svakom slučaju, "zbog okolnosti u kojima je svjedočio g. Dumanjić, kao i njegovog stanja", nije moglo da koristi monografiju tokom njegovog svjedočenja, što je argument bez osnove. Svjedočenje putem video-konferencijske veze ne sprečava svjedoka da koristi dokumente, niti onemogućava da se svjedoku predoči sadržaj dokumenata tokom njegovog svjedočenja. Vijeće, nadalje, smatra da je period od objelodanjivanja monografije optuženom do početka dokaznog postupka odbrane prekratak da bi se od optuženog moglo objektivno očekivati da on tu monografiju adekvatno pregleda i ospori njen sadržaj. Shodno tome, Vijeće nalazi da tužilaštvo nije u postupilo s dovoljnom revnošću ni kad je u pitanju objelodanjivanje monografije iz koje je uzet Predloženi dokazni predmet, ni kad je u pitanju zahtjev da se Predloženi dokazni predmet doda na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter.

³⁵ V. Zahtjev, par. 11.

³⁶ Dokazni postupak odbrane završen je 15. februara 2012. godine, a započeo je 23. januara 2012. godine. Vijeće je svjesno činjenice da je tužilaštvo svoj Zahtjev podnijelo u decembru 2011. godine, ali ima u vidu da je verzija Odgovora na engleskom jeziku dostavljena Vijeću tek 2. februara 2012. godine.

³⁷ Tvrdnja, koju je tužilaštvo izložilo u paragrafu 18 Zahtjeva, da je svjedočenje g. Dumanjića saslušano ubrzo nakon formalnog roka koji je Pretresno vijeće zadalo za zaključenje izvođenja dokaza tužilaštva, to jest 27. septembra 2011. godine, i da Zahtjev "nije, shodno tome, mogao biti podnijet odmah, odnosno prije nego što se utvrdi da je tužiočev slučaj zaključen", nema nikakvog uticaja na činjenicu da je tužilaštvo moglo da podnese zahtjev za dodavanje Predloženog dokaznog predmeta na spisak daleko ranije nego što je to zaista učinilo.

18. Na kraju, važno je primjetiti da Vijeće ima u vidu tvrdnju tužilaštva da je Predloženi dokazni predmet relevantan za dokazivanje paragrafa 23.1 i 51-57 Optužnice, koji se odnose na ciljano ubijanje čelnika bosanskih Muslimana i prisilno premještanje stanovnika, bosanskih Muslimana, iz Žepe 1995. godine. U Optužnici se krivična odgovornost optuženog direktno veže za te paragrafe.³⁸ Nekoliko svjedoka je svjedočilo pred Vijećem u vezi s tim konkretnim navodima.³⁹ Optuženi je mogao te svjedoke unakrsno ispitati u vezi s njihovim saznanjima ili okolnostima smrti dvojice imama, kao i u vezi s tim u kojoj mjeri njihova smrt dokazuje obrazac ponašanja. S tim u vezi, Vijeće primjećuje da, suprotno tvrdnji tužilaštva, Predloženi dokazni predmet nije puko izlaganje "činjenica koje su velikim dijelom kumulativne u odnosu na svjedočenje g. Dumanjića".⁴⁰ Premda je g. Dumanjić rapolagao nekim saznanjima u vezi s pogibijom Mehmeda Hajrića,⁴¹ nije mu bilo poznato ništa o okolnostima u kojima su ubijena druga dvojica imama, Safet Karaman i Hasib Ramić.⁴²

19. Po mišljenju Vijeća, dodavanjem Predloženog dokaznog predmeta na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter s namjeravanim ishodom njegovog prihvatanja u dokaze bez posredstva svjedoka, u ovako kasnoj fazi postupka i bez davanja optuženom prava da provede daljnje istrage i eventualno (ponovno) pozove svjedoke da bi ih ispitao ili unakrsno ispitao u vezi s bitnim pitanjima pokrenutim u Predloženom dokaznom predmetu, kao što je to opisalo tužilaštvo, prekršilo bi se pravo optuženog na pravično suđenje. Pored toga, odobravanje zahtjeva optuženog za dodatno vrijeme u svrhu istrage i eventualnog (ponovnog) pozivanja svjedoka dovelo bi do odgađanja postupka.⁴³ Kad je u pitanju uspostavljanje ravnoteže između dužnosti tužilaštva da izloži raspoložive dokaze u svrhu dokazivanja svojih navoda i prava optuženog na odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane i na suđenje bez nepotrebnog odgađanja, Vijeće je mišljenja da bi se dodavanjem Predloženog dokaznog predmeta na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter ugrozilo pravo optuženog na pravično i ekspeditivno suđenje, ugrađeno u članove 20(1) i 21(4)(b) Statuta.

20. Iz gorenavedenih razloga, Vijeće konstatuje da nije u interesu pravde da se odobri dodavanje Predloženog dokaznog predmeta na spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter. S obzirom

³⁸ V. paragrafe 60 i 61 Optužnice.

³⁹ V., na primjer, Hamdija Torlak, Esma Palić, Meho Džebo, Milenko Todorović, Zoran Čarkić.

⁴⁰ V. Zahtjev, par. 17.

⁴¹ Osnova za saznanja kojima je raspolagao g. Dumanjić bila je to što mu je otac Mehmeda Hajrića rekao da ga je "srpska vojska otela od pripadnika UNPROFOR-a", premjestila ga u "logor u Rogatici", gdje ga je registrovao Crveni krst, a potom su ga "ubili [...] pod izgovorom da je pokušao da pobjegne, da utekne". Ramiz Dumanjić, T. 17931-17932 (29. septembar 2011. godine). Na pitanje da li je saznao zbog čega je g. Hajrić ubijen, izjavio je da smatra da je razlog morao biti taj što je on bio imam. Ramiz Dumanjić, T. 17934 (29. septembar 2011. godine).

⁴² Ramiz Dumanjić, T. 17943, 17957-17958 (29. septembar 2011. godine). Na radiju je čuo da je jednog od njih "pokupila, koliko znam, srpska vojska" i da ga je ubila, ali nije mu poznato ništa o okolnostima u kojima je ubijen drugi imam. Ramiz Dumanjić, T. 17957-17958 (29. septembar 2011. godine).

na to da se Zahtjev u tom aspektu odbija, zahtjev za prihvatanje Predloženog dokaznog predmeta bez posredstva svjedoka je bespredmetan.

IV. DISPOZITIV

Shodno tome, iz razloga koji se navode gore, Vijeće odbija zahtjev tužilaštva za odobrenje da Predloženi dokazni predmet doda na svoj Spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter i ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom jeziku.

/potpis na originalu/

sudija Christoph Flügge,

predsjedavajući

Dana 6. marta 2012.

U Haagu,

Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

⁴³ Vijeće smatra da bi do toga došlo čak i da je odluka po Zahtjevu donesena tokom izvođenja dokaza odbrane.